

Pestvoorstelling maakt de tongen los:

‘Wat is die Rianne een stomme bitch zeg!’

Het Erasmus College in Zoetermeer kreeg onlangs bezoek van theatergroep PlayBack. Acteurs Baue, Myrthe en Sanne houden twee klassen een dik uur stil met *Like*, een interactieve voorstelling over (online) pesten en buitengesloten worden. Dat hakt er flink in, zo op de tweede dag van het nieuwe schooljaar.

Het gaat niet goed met Zoë. Sowieso voelt ze zich al alleen, omdat ze haar moeder moet missen die in een psychiatrische instelling is opgenomen. Maar nu wordt ze ook nog eens buitengesloten door haar ‘BFF’ (best friend forever) Mila, omdat zij zich laat opjutten door haar vriendje Lewis en een nieuwe klasgenoot Rianne. Door alle pesterijen is zelfs haar enige andere vertrouweling, haar cavia Mister Fruitgarden, doodgevroren in de tuin. Als haar vader dan ook nog eens aangeeft dat hij wellicht een nieuwe liefde heeft gevonden, knakt er

iets. Zoë trekt zich terug van alles en iedereen, intens verdrietig en verward. Ze zal zichzelf toch niks ergs aandoen ...?

Welkom bij *Like*, een rauwe theatervoorstelling die goed weergeeft hoe het kan gaan met vriendschappen, groepsdruk, buitengesloten worden, pesten en de invloed van social media hierop. Nog geen vijf minuten in de voorstelling is de toon direct gezet: pesten is geen grapje. De emotionele gevolgen ervan zijn vaak verstrekend, soms zelfs fataal. Een boodschap die juist nu, met de landelijke Week Tegen Pesten in het

voorzicht, extra actueel is. Tegen het einde wordt het één meisje allemaal even te veel. Na de scène waarbij Zoë haar cavia dood terugvindt in de tuin, nadat deze uit zijn hok is gelaten door ongenode gasten die feestvierend door haar huis banjeren, barst ze in snikken uit. Ze is zelf jarenlang gepest, blijkt later tijdens het nagesprek. ‘Heel mijn basisschoolperiode voelde ik mij hopeloos alleen. Ik had nul vrienden. Iedereen liet me links liggen, niemand kwam voor mij op.’

GROEPSDRUK

Uit onderzoek blijkt dat pesten op school vaak voorkomt. In 2012 werd ruim 10 procent van de jongeren van 15 tot 18 jaar wel eens gepest op internet. Alle pestprotocollen dus ten spijt, geen enkele school ontkomt eraan. Pesten, een aangrijpend thema met een grote impact op de ontwikkeling van kinderen. Zeker door de opkomst van social media. Hoe laat je leerlingen zien wat digitaal pesten met je doet?

De afgelopen drie jaar bereikte PlayBack ruim 32.000 jongeren met Like. Artistiek directeur Kim Zonneveld: ‘Wij maken met deze interactieve voorstelling pesten, een belangrijk thema voor jongeren, bespreekbaar. We willen zowel pesters, gepeste jongeren en omstanders bewustmaken van groepsdruk en rolpatronen. Hiermee bieden we leerlingen en docenten inzicht in pestgedrag en waar hun eigen verantwoordelijkheid ligt.’ Tilly van Orssagen, mentor tweedejaars, weet daar alles van. ‘Elk jaar hebben we wel problemen met meiden die elkaar via WhatsApp-groepjes in de haren vliegen. Dat bespreek je dan in de klas. Maar er zit een grens aan wat je als leraar kunt doen om online pesten te voorkomen. Het gebeurt eigenlijk uitsluitend als je er niet bij bent.’

HORMONEN

‘WhatsApp reikt veel verder dan de klas of het schoolplein. Dat gaat 24/7 door. Sommige leerlingen worden letterlijk tot in hun bed gepest’, weet Suze Fickweiler, mentor van het meisje dat het even te kwaad kreeg. ‘Het is jammer’, vervolgt haar collega Orssagen. ‘Tweedeklassers zijn in het begin nog zo lief. Maar gedurende het jaar zie je langzaam allerlei groepjes ontstaan. Vervolgens beginnen de hormonen op te spelen. Kinderen worden pubers. Tel daarbij alle verleidingen bij op en je weet: hier komen problemen van. Hoe goed je leerlingen ook begeleidt, op den duur begint het tussen hen te schuren. Daarom is het goed om te laten zien wat voor impact pesten kan hebben.’

Simone van de Kam, beider leidinggevende: ‘Het Erasmus College is een grote school en het aantal pestincidenten (elk is er één teveel uiteraard) valt mee. Vooral door de band die mentoren kunnen opbouwen

met hun klas en de betrokkenheid van alle docenten om een goede sfeer neer te zetten. Maar dat gaat niet vanzelf. Daarom is het zo prettig en goed dat wij als school ondersteuning kunnen inschakelen van professionals op een ander vlak zoals PlayBack. Bewust laten we daarom al onze tweedeklassers, elf klassen in totaal, de voorstelling ervaren.’

KLEINE PESTKOP

Om erachter te komen wat leerlingen zelf vinden van het thema, volgt na een theatervoorstelling van PlayBack stevast een open gesprek en discussie. Ook spelen ze mee in scènes, waarbij ze kunnen aangeven wat zij anders hadden gedaan. In één scène wordt Zoë op een vrij lullige manier genegeerd door Lewis en Rianne. Tweedeklasser Lieke vreet zich bijkans op bij het zien van zoveel onrecht. ‘Wat een stomme bitch’, foetert ze. Woorden die tijdens het stuk zelf ook niet geschuwd worden.

Lieke had het opgenomen voor Zoë, zegt ze. Maar wanneer ze even later tussen de acteurs op het podium staat om te laten zien hoe dan precies, zet ze Rianne volgens de zaal wel heel erg bruusk en ruw op haar plek. Ook in haar zit blijkbaar een kleine pestkop. ‘Beter had je Zoë gewoon weggehaald uit de situatie, zonder Rianne zo uit te schelden en te kleineren’, vindt haar eigen real-life BFF. Dat komt aan. Lieke, spijtbewust: ‘Sorry, ik bedoelde het goed, maar kan soms een beetje hard zijn.’ Zoë zelf, actrice Myrthe Michielsen nog altijd in haar rol, had echter graag zo iemand als Lieke in haar klas gehad. ‘Zij spreekt zich tenminste direct uit tegen pesten. Anders dan mijn klasgenoten. Die deden er allemaal het zwijgen toe. Of ze lachten mee met de pestkoppen, uit angst om zelf gepest te worden. Dank je wel dus Lieke, applaus!’

NORMAAL DOEN

Opvallend aan het bezoek van PlayBack is dat de acteurs leerlingen vrijwel moeiteloos laten praten over een toch vrij beladen thema. En op een dieper niveau dan het afkeuren van pesten alleen. Er worden ook tips gegeven hoe je getreiter in de klas kunt voorkomen. Kom op voor het slachtoffer, wees geen meeloper en negeer de pester. Maar vooral: doe gewoon ‘normaal’. Want je hoeft heus niet met iedereen vriendjes te worden, maar je kunt elkaar wel met respect behandelen. Gedragsregels die, als iedereen zich eraan had gehouden, de Zoë uit de theatervoorstelling een hoop ellende hadden kunnen besparen, aldus de leerlingen van het Erasmus College. ■

Voor meer informatie: www.tgplayback.nl